

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбс број 6.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

ЗАТОЧНИК СЛОБОДЕ

У историји света ниједна нација није могла да понесе са више пра-
ва честито име Заточни-
к Слободе, него што га носи Француска кроз ове дане, и као што га је носила кроз прошле векове.

Слободна мисао у земљи слободе могла је само да створи своје овакве следбенике, и да их оспособи за велике жртве и највеће напоре; само таква земља могла је дати снажне бранитеље на Марни на Вердену и сада у Фландрији.

Француска по своме преимућству није била никад милитаристичка држава, ма да је дала свету највећег ратника као што је Наполеон.

Француске су се армије увек кретале или у одбрану свога огњишта или за одбрану и спровођење великих идеја.

У ове дане историјски фатум спаја те две ствари у једно. Жртве

француске дате на Марни, Вердену и оне које сада даје и подноси у Фландрији, имају то преимућство да, борећи се за своју земљу, за своје огњиште, оне се, у исто време, боре и за ствар човечанства и за идеју слободе свих потишенних и на правди мучених народа.

Ми Срби смо то и на себи осетили. Једна од првих великих држава, која је нашу ствар прихватила као своју, то је била Француска. И политички и војнички и економски и чисто

материјално њена помоћ, или њеним посрета-
дованјем, била нам је учињена.

Поред тога, што се долази и од срећних околности, да се наши интереси поклапају са интересима наше велике Савезнице, ипак има нечега идејног, нечега обичних интереса у целом том односу између нас Срба и велике Француске.

Као доказ, да је то традиционална особина једне расе, израз једне нарочите културе нека нам послуже историска факта.

Док се пре сто и више година у америчком рату за ослобођење бориле најамничке чете немачких кнезева Хесенских и Брауншвајгских за скупу плату, дотле је, на другој страни, слободно учешће француских трупа давало нарочити израз борбености за ствар правде и морала.

Само с тога могла је благодарна прошlost, у овим трагичним данима, проговорити кроз уста Вилсона, и рећи мисао слободне републике америчке да: «има сто година како амерички народ жељно чека, прилику да да народу француском доказе своје захвалности и свога пријатељства.»

Та се прилика данас у овим трагичним моментима, указала америчком народу, и он је са свесрдношћу витешке захвалности потпуно користи, и свој

стари дуг у крви оби-
лато враћа. Још једном
је осветитан принцип:
морал побеђује.

ИСХРАНА НЕМАЧКЕ

Берн. — Према обавештењима Фон Валдова у комисији Рајхстага за снабде-
вање, решење проблема о снабде-
вању Немачке зависи потпуно од држања, које ће у томе питању за-
зети Украјина.

Према уговору закљученом у Брст Литовску са аустријском делегацијом, Украјина треба пре краја јуна, да пошиље централним силама 981.000 тона цересалија. Али сада наступа једно питање: да ли ће државни удар који је извршио генерал Ајхорн у Кијеву, отежнати или олакшати ову погодбу?

Ситуација Немачке у овом моменту је следећа: претња да се смањи порција хлеба, ако се Украјина не пожури да предаджи то; претња, да се смањи порција меса, ако Украјина не преда омах 150.000 комада стоке; нестанак млека, снабдевање кромпиром једва се одржава, произвођење шећера јако умањено услед оскудице у угљу, и велика криза превозних срестава.

Становништво стрепи да се ово смањивање не врши до те границе, да постане неиздржљиво.

У БОРБИ ДО КРАЈА

Вашингтон. — Бивши председник Тафт, представљајући новинарима главног енглеског комесара лорда Ридинга, држао је један од најбољих својих говора, у коме је одао најтоплију част напорима Велике Британије у последње четири године. — Рекао је да

се врло често дешавало да се, због многобројних путника, остане без места у возу, а више пута и да се остане у Бенови до другог воза.

На талијанским жељезницама багаж се плаћа скупо, с тога најевтиније пролазе они који имају ручне багаже. То треба имати нарочито на уму.

У Вентимиљ се стиже обично око 4 сата по подне. У том случају, заморном путнику даје се прилика да преноћи у каквом хотелу, који се налазе у већем броју, у непосредној близини станице, одакле, освежен и одморен, продужује свој пут одмах сутра дан у 6 с. изјутра.

На станици Вентимиљској увек дочекује Србе један наш тумач, који много користи нашим путницима (пређе је био г. Благоје

Сједињене Државе могућу да јој се диве и да гаје праву љубав према њој због борбе, коју она води већ четири године, дајући своју крв и своје богаство за нас и за остали свет. Дужност је Сједињених Држава да покажу Великој Британији, да смо ми уз њу и уз остale Савезнике у борби до краja.

СТАЊЕ У БУГАРСКОЈ

Цирих. — Радославов је признао у току једног говора у Собрању, да је дирекција за снабдевање предвидела за месеце јуни и јули опасност за јединство монархије. Идеја да се Босна и Херцеговина присаједини Мађарској, може само да погорша ситуацију. Дижу се веома жестоки протести нарочито у Љубљани, и Сајдлер је запретио, да ће без милосрђа угушити овај покрет. Чеси су са своје стране огорчени због ансурдне аутономије, обећане немачким окрузима у Чешкој. Трансильванци Румуни и Чехо-Словаци јављају се у великом броју као добровољци против Аустрије. Ове појаве задају велику бригу аустријским генералима, који морају да воде нарочито рачуна о народности

бу поједињих странака и мају јаког дејства на војску.

»Југословенски захтеви—наставља лист—због јаке пропаганде, која сада може рачунати и на потпору Италије, представљају праву опасност за јединство монархије. Идеја да се Босна и Херцеговина присаједини Мађарској, може само да погорша ситуацију. Дижу се веома жестоки протести

брата и да их распоређују тако, да не би дошло до братимљења са добровољцима на фронту, што би за Аустрију могло да буде катастрофално.

Са свим тим, Немачка врши јаку пресију на Аустрију. Офанзива се може очекивати скоро. Ми можемо бити потпуно мирни.

ДРЖАЊЕ УКРАЈИНАЦА

Лондон. — Дописник Рајтерове Агенције у Москви јавља садржај једног повељивог немачког циркулара немачким листовима, према коме су животне намире у Украјини врло ограничена. Циркулар додаје да украйински сељаци, који су сви наоружани, показују немирајуће приставе.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Клемансон је посетио најважније секторе на фронту и по повратку је изјавио да је савезничка линија неосвојима.

Лондон. — Дописник Рајтерове Агенције код енглеске војске у Француској јавља:

Сада је могуће на основу готових наших листа о губитцима истакнути, колико Немци претерују у тврдњи о нашим губитцима у мртвим, рањеним и заробљеним од почетка офанзиве. Немачка бежична телеграфија јављаје да, на пример, да је 56. дивизија потпуно уништена, а губитци су били 43 официра и 1425 људи. За пети пук „Беркс“ јавили су да је уништен, стварни губитци су били 15 официра и 300 људи. О 23. батаљону краљевских стрелца писало

се да је највише пострадао, док су његови губитци 5 официра и 250 људи. Хтели су Немци да прикажу и да се 4. пешадијски пук из Јорка скоро цео предао, међутим укупан број несталих износи 191 человека.

По пomenutoj листи могло би се набројити неизмеран број оваквих случајева, али су ови примери довољни, да докажу немачку претераност. У осталом треба знати да су се пomenute трупе бориле као заштитнице при повлачењу и као такве у тешким борбама имале су много рањених, иначе њихови губитци не били ни толики.

Париз. — Ратни дописник „Морнинг Пост“ на енглеском фронту јавља, да заробљени немачки војници тврде, да је кајзер приспео на фландијски фронт, што

ФЕЉТОН

2

дим. ц. б.

ПУТ СОЛУН-МАРСЕЉ-ВИШИ

— Намена српским оболелим ратницима —

Обим приликом треба напоменути, да је у путовању и кроз Италију и кроз Француску, апсолутно потребно бити одевен у војну униформу, јер ће тако много боље и много лакше путовати, и уштедиће му се многе неагоде.

Још нешто. Ко од наших путника буде остао у Риму више од три дана, па макар то било и са одобрењем нашег војног легата, — томе ће се, на надлежном месту, урачунасти у издржано боловање све оно време, проведено у Риму, или у ком другом месту у Италији, више од

три дана. Изузетак се може учинити само у крајњем случају, кад се неко разболи на томе путу у толикој мери, да не може даље путовати, и кад се то утврди лекарски.

Из Рима је најбоље по ћионим рапидом, који полази за Вентимиљ у 8.50 увече. На томе путу, воз се мења само у Бенови, где се стиже око 7 сати изјутра, и, после врло кратког задржавања (таман толико да се може попити бела или црна кафа) продужује пут за Вентимиљ. У Бенови, при прелазу из воза у воз, треба извршити пренос ствари врло бразо, јер

на станици Вентимиљској увек дочекује Србе један наш тумач, који много користи нашим путницима (пређе је био г. Благоје

Петковић, а сада је г. Б. Лукић).

У овој станици воз се зауставља по сат, два, а некад и више. Ту се врши преглед ствари, виза пасоша и осталих исправа. Од француске границе, вожња жељезницом плаћа се у четвртину цене, јер су француске жељезнице на овој прузи у рукама приватног друштва P. L. M.

На овом месту потребно је рећи, да је замореном путнику од дугога пута, и малаксалом ратнику услед болести, нужно да се одмори неколико сати, било у Ници, јер је до Марселе пут још дуг. Сем тога, боље је поћи из та два места јутром, јер се путнику даје прилика да је изјутра да прође најлепши део француске ривијере.

На станици Вентимиљу (пређе је био г. Благоје

бале — дивном, азурном, француском ревијером —, воз пролази кроз најлепша климатска места: кроз Мантону, где се налазе неке наше школе и санаторијум за наше грудоболне, кроз Монте Карло, Монако, Езе, Вилфранш, Болије и друга места, и стиже у Ницу око 8 сати изјутра.

У лепој Ници воз се зауставља два и по сата, а за то време нашем путнику се пружа згодна прилика да се може прошетати чуvenим шеталиштем крај мора, чуvenим Promenade des Anglais. У исто време може разгледати у ону величанствену палату на самом мору, која изгледа као да по њему глива. То је дивна палата Casino (de la Jetée Promenade), саграђена на гвозденим стубовима, усађеним у морско дно, и спод које се ломе бесни

морски таласи; то је величана грађевина у арапско-византијском стилу, у чијим се великим просторијама, свако после подне и свако вече, приређују уметнички музички концерти и кинематографске представе.

— Свршиће се —

ШАЛА И ЗАБАВА

Мали Жикица пише једнога дама својој тетки, стајар у селу, дугачко писмо. Труди се да ништа не заборави и на четвртој страни заврши:

»Код нас нема ништа ново, једино што нам мачка омаџила девет мачића. Очекујући од тебе исто остварјајмо твој љубећи те Жикица.«

